

AKADEMIK LITSEYLARDA ONA TILI FANINI O'QITISHNING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

*Jo'rayeva Mohigul Baxtiyor qizi, Buxoro davlat pedagogika instituti tayanch doktoranti, Buxoro viloyati,
O'zbekiston Respublikasi*
mohiguljurayeva95@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim tizimining talablaridan bo'lgan interfaol usulda dars jarayonlarini tashkil etish hamda ta'lim mazmunini anglagan holda o'quvchilarga bilimni to'liq yetkazish maqsad qilingan. Ta'limning o'rta bo'g'ini bo'lgan akademik litseylarda ona tili fanini o'qitishda foydalanish mumkin bo'lgan qator metodlar haqida ma'lumot berilgan. Bugungi kunda ta'limning asosiy maqsadi o'quvchilarga qisqa vaqt orasida muayyan nazariy bilimlarni yetkazib berish, ularda ma'lum faoliyat yuzasidan ko'nikma va malakalarni hosil qilish, shuningdek, o'quvchilar faoliyatini nazorat qilish, ular tomonidan egallangan bilim, ko'nikma hamda malakalar darajasini baholash, yuksak pedagogik mahorat hamda ta'lim jarayoniga nisbatan yangicha yondashuvlarni ta'lim tizimiga tatbiq etish orqali samarali natijalarga erishishdan iborat.

Kalit so'zlar. Zamonaviy ta'lim, ta'lim mazmuni, samaradorlik, pedagogik texnologiya, interfaol metodlar, o'qituvchi, o'quvchi, akademik litsey, ona tili, so'z turkumlari.

СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ПОВЫШЕНИЮ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ РОДНОГО ЯЗЫКА В АКАДЕМИЧЕСКИХ ЛИЦЕЯХ

*Джураева Мохигуль Бахтиёр кизи, Докторант Бухарского государственного педагогического
института, Бухарская область, Республика Узбекистан*
mohiguljurayeva95@gmail.com

Аннотация. Данная статья направлена на организацию процессов урока интерактивным способом, исходя из требований современной системы образования, а также на создание пособия для полноценной передачи знаний учащемуся с пониманием содержания обучения. Академические средние школы со средним звеном образования предоставляют информацию о нескольких методах, которые можно использовать для преподавания родного языка. Сегодня основной целью образования является доведение до учащихся определенных теоретических знаний за короткий промежуток времени, формирование у них навыков и умений по конкретной деятельности, а также контроль за деятельностью учащихся, оценка уровня полученных ими знаний, умений и навыков, повышение уровня педагогического мастерства и новаторства в отношении образовательного процесса он направлен на достижение еще большего результата путем внедрения подходов в систему образования.

Ключевые слова. Современное образование, содержание обучения, эффективные, педагогические технологии, интерактивные методы, учитель, ученик, Академический лицей, родной язык, категории слов.

MODERN APPROACHES TO IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF TEACHING THE NATIVE LANGUAGE IN ACADEMIC LYCEUMS

*Juraeva Mohigul Baxtiyor qizi, Doctoral Researcher at Bukhara State Pedagogical Institute,
Bukhara Region, Republic of Uzbekistan*
mohiguljurayeva95@gmail.com

Annotation. This article aims to organize lesson processes in an interactive way that is one of the requirements of the modern educational system, as well as to create a guide to fully convey knowledge to the student with an understanding of the content of Education. Academic lyceums, which are the middle link of their education, provide information about several techniques that can be used to teach their native language. Today, the main goal of education is to provide the student with certain theoretical knowledge for a short period of time, to develop skills and competencies in them in relation to certain activities, as well as to control the activities of students, to assess the level of related knowledge, skills and qualifications, high pedagogical skills and in relation to the educational process it aims to achieve

greater results in the bundan by introducing approaches to the educational system.

Keywords. *Modern education, educational content, effective, pedagogical technology, interactive methods, teacher, student, academic Lyceum, native language, word categories.*

Bugungi kunda mamlakatimiz dunyo ta'lim bozorida yuqori natijalarga erishib kelmoqda. Bu natijalarning bardavomligini saqlash maqsadida ta'limda zamonaviy o'qitish usullaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Darhaqiqat, o'qituvchi muayyan mavzuni o'qitishda uning oson, to'liq o'zlashtirilishiga imkon beruvchi didaktik vositalar, texnologiyalar va metodlardan samarali foydalangan taqdirdagina dars samaradorligiga erishadi. Shuningdek, o'quv materiallari, mavzulari o'zi aloqador bo'lgan fanning eng so'nggi yutuqlarini o'zida mujassam qilishi nihoyatda zarur. Buning uchun o'qituvchidan ta'limga yangicha yondashish, rejalashtirish ishlarini olib borish, innovatsiyalarni tatbiq etish talab qilinadi.

Akademik litseylarda ona tili fanini o'qitishning ta'lim samaradorligini oshirishda zamonaviy yondashuvlar haqida gapirganda, o'qitish metodlarining yangilanishi, texnologiyalarning joriy etilishi, va individual yondashuvlarning ahamiyati katta. Bu jarayonlar o'quvchilarning ona tili faniga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni samarali ta'lim olishga yo'naltiradi.

Quyidagi zamonaviy yondashuvlar ta'lim samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi:

1. Interaktiv o'qitish metodlari:

Kichik guruhlardagi ishlar: o'quvchilarni kichik guruhlariga bo'lib, bir-biriga savollar berish, fikr almashish va muammolarni hal qilishga yo'naltirish. Bu, o'z navbatida, muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Darslik va multimediya vositalari: Zamonaviy darsliklar, video materiallar, interaktiv platformalar orqali o'qitish samarali bo'ladi. Shu bilan birga, ona tili fanini o'rgatishda zamonaviy texnologiyalarni (smart taxtalar, kompyuterlar) ishlatish o'quvchilarning e'tiborini jalb qilishda muhim.

2. Personalizatsiya va individual yondashuv:

Har bir o'quvchining o'rganish tezligi va uslubi turlicha bo'lishi mumkin. Individual yondashuv orqali har bir o'quvchining ehtiyojiga mos ravishda darsni olib borish, ularning iqtidorini ochib berish va zaif tomonlarini mustahkamlash imkonini beradi.

Differensial o'qitish: O'quvchilarni bilim darajasiga qarab guruhlariga ajratib, ularni turli darajadagi topshiriqlar bilan shug'ullantirish.

3. Ta'limni raqamlashtirish:

Onlayn platformalar va ilovalar yordamida o'qitish jarayonini samarali tashkil etish. Darslarni interaktiv va gamifikatsiya qilish orqali o'quvchilarga yanada qiziqarli va samarali o'rganish imkoniyatlarini yaratish.

Videodarslar va o'quv resurslari: Internet orqali masofaviy o'qitish va videodarslar orqali o'quvchilarga kerakli bilimlarni taqdim etish.

4. Kritik va ijodiy fikrlashni rivojlantirish:

O'quvchilarga o'rganilayotgan materialni tahlil qilish, baholash va o'z fikrlarini aniq ifodalashga yordam berish. Bu jarayonni samarali o'tkazish uchun o'quvchilarga har xil matnlarni taqdim etib, ularni muhokama qilishga jalb etish mumkin.

5. Integratsiya va interdisiplinar yondashuv:

Ona tili fanini boshqa fanlar bilan integratsiya qilish orqali ko'proq amaliy va real hayotda foydalaniladigan bilimlarni taqdim etish. Masalan, ona tilini tarix, adabiyot yoki geografiya kabi fanlar bilan bog'lash o'quvchilarga tilni o'rganishning foydasini yanada aniqroq ko'rsatadi.

6. Pedagog kadrlarning malakasini oshirish:

Zamonaviy ta'lim uslublarini o'zlashtirgan va ilg'or texnologiyalardan foydalana olish qobiliyatiga ega pedagoglar o'quvchilarga yanada samarali ta'lim bera oladi, shu sababli o'qituvchilarning doimiy ravishda malakasini oshirish va yangi metodlarni o'zlashtirish juda muhimdir.

Bu yondashuvlar nafaqat o'quvchilarning ona tili bo'yicha bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi, balki ularning umumiy ta'lim jarayonidagi muvaffaqiyatini ham oshiradi.

Bugungi kunda bir qator rivojlangan mamlakatlarda o'quvchilarning o'quv va ijodiy faolliklarini oshiruvchi hamda ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini kafolatlovchi pedagogik texnologiyalarni qo'llash borasida katta tajriba to'plangan bo'lib, ushbu tajriba asoslarini tashkil etuvchi metodlar interfaol metodlar nomi bilan yuritilmoqda.

Interfaol metodlar shunday metodlarki, u o'quvchilarning o'zaro muloqot va o'zaro hamkorlik ta'siridagi dars jarayonini amalga oshiruvchi usuldur. "Interaktiv" so'zi ingliz tilidan olingan bo'lib, ya'ni "inter" – o'zaro, "akt" – harakat, ta'sir, faollik ma'nolarini beradi. Interfaol metodlar ortiqcha ruhiy va jismoniy kuch sarflamay, qisqa vaqt ichida yuksak natijalarga erishish maqsadini nazarda tutadi.

Aniq fanlarga qaraganda ona tili mashg'ulotlarida o'quv faoliyati o'z-o'zidan faollashmaydi, albatta. U, birinchi navbatda, o'qituvchi dars jarayonini qanday tashkil etganiga hamda tanlagan metodiga bog'liq bo'ladi. To'g'ri, tadqiqot metodi darsning to'liq o'zlashtirilishiga katta hissa qo'shadi. Zamonaviy ta'lim strukturasida akademik litseylarda ona tili fanini o'qitishda ta'lim berish mazmuni muhim omil sanaladi, chunki samaradorlik, avvalo, o'quvchilarga "Nimani o'qitish kerak?" masalasi bilan chambarchas bog'liq. Ona tili ta'limidan o'quvchilar egallashi lozim bo'lgan zaruriy bilimlar hamda shu bilimlarning qay darajada o'zlashtirilganlik malakasi va ko'zlangan maqsadi to'g'ri belgilansagina "Qanday o'qitish kerak?" degan savolga javob topish mumkin. Demak, samaradorlik, avvalo, ana shu ikki omil bilan bevosita aloqadordir. "Nimani o'qitish kerak?" va "Qanday o'qitish kerak?" so'roqlari ta'lim tizimiga ishlov berishning ikki qirrasidir. Bular shu darajada bir-biri bilan bog'langanki, birisiz boshqasi hech qanday samara ko'rsatmaydi.

Akademik litseylarda ona tili darslarining ta'lim mazmuni shu fandan

o'quvchilarga berilgan zaruriy bilim, ko'nikma va malakaga bog'liq bo'lsa, unda, ta'lim jarayoniga pedagogik texnologiyalarni joriy etish, o'quvchilarning ona tilini o'rganishga bo'lgan qiziqishini, bilish darajasini oshirishga xizmat qiladi. Bu fanni o'quvchiga to'liq yetkazib berish uchun pedagog fan mavzusiga mos hamda o'quvchi qabul qila oladigan darajadagi metodni tanlay bilishi juda muhim hisoblanadi.

Ona tili darslarida o'qituvchi ko'proq o'quvchi faoliyati bilan bog'liq metodlarga murojaat qiladi, chunki tilshunoslik bilan aloqador fanlarni o'quv materialini tushuntirib berish yoki o'quvchi bilan suhbat o'tkazish kabi sodda usulda o'rgatib bo'lmaydi. Ona tili mashg'ulotlarida o'quvchi ta'limning ishlov berish subyekti, ya'ni faol ishtirokchisiga aylanib, har bir o'quv topshirig'ini aqliy faoliyat "chig'irig'i"dan o'tkazgan taqdirdagina o'quv materiallarini o'zlashtirish jarayoni ancha yengil kechadi va dars mashg'ulotlarining foydaliligi ta'minlanadi. O'qitishda amaliy metodlarga tayangan o'qituvchi o'quv topshiriqlarida o'quvchining faolligini to'g'ri uyushtiradi va auditoriya diqqatini bir yerga jamlay oladi.

Bugungi kunda akademik litsey o'quvchilariga ona tilidan bilimlarni tayyor holda bayon qilish serunum usul sanalmaydi, chunki bu yoshdagi bolaning aqliy qobiliyati darajasi ancha yuqori, ayni damda beriladigan barcha ma'lumotni to'liq egallashga tayyor yoshda bo'lishadi.

Shuning uchun, fan ma'lumotlari tayyor holda berilar ekan, o'quvchi shu jarayonning ishtirokchisiga, tinglovchisiga va faqat andazaga qarab harakatlanuvchisiga aylanib qoladi. Pedagogikada o'quvchi bilimni qanday, qay darajada qabul qilishi foizlarda ko'rsatib berilgan. Masalan:

1. O'qiganda – 10%.
2. Eshitganda – 20%.
3. Ko'rganda – 30%.
4. Eshitib ko'rganda – 50%.
5. Muhokama, bahs-munozara jarayonida – 70%.
6. Shaxsan o'zi bajarganda – 80%.
7. Sinfdoshlari bilan bajarganda – 90%.

Shu o'rinda Xitoy xalq maqolini keltirib o'tish o'rinli: ***“Menga gapirsang esdan chiqaraman, ko'rsatsang eslab qolishim mumkin, o'zimga ishlashni ber, shunda bu batamom meniki bo'lib qoladi”.***

Interfaol metodlarni tanlashda quyidagilarga e'tibor qaratishimiz lozim:

- dars mazmuniga mos kelishi;
- o'quvchilarning imkoniyatlariga to'liq mos kelishi;
- ta'lim va tarbiyani rivojlantirishga yo'nalganligi;
- o'quv jarayonini tashkil etish shakllariga mos kelishi.

Noan'anaviy o'qitish usullaridan foydalanishdan maqsad mustaqil fikrlashni o'rgatadi, ko'p tarmoqli bo'ladi; sodda va oson, bilimni oshiradi, vaqtdan yutadi, mashg'ulot qiziqarli o'tadi, dars samaradorligini oshiradi, dunyoqarashni kengaytiradi,

tafakkurni rivojlantiradi, xotirani kuchaytiradi, izlanishga chorlaydi, har bir o'quvchi bilan individual munosabatda bo'ladi, o'quvchilar diqqatini darsga qaratadi va hokazo¹.

Interfaol metodlar o'quvchilarning ona tili o'rganish jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlaydi, ularning fikrlarini erkin ifodalashga yordam beradi va o'rganishning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Bu metodlar o'quvchilarga tilni nafaqat nazariy, balki amaliy ravishda o'rganish imkoniyatini ham yaratadi.

Bundan ko'rinadiki, **interfaol usullar o'quvchiga quyidagicha ta'sir ko'rsatadi:**

1. O'quvchilarda hamkorlikda ishlash ko'nikmasi shakllanadi.
2. O'quvchilarda ijodiy va mustaqil fikrlash malakalari tarkib topadi.
3. Umumiy yordamni topishda bir-birlariga ko'mak beradilar.
4. O'quvchilar o'z ishlari natijalariga, o'qishga, ta'lim olishga shaxsan mas'ullikni his qiladilar.

Quyida interfaol usullarning ayrimlarini sanab o'tamiz va akademik litseylarning ona tili fan dasturlari misolida yoritib beramiz:

1. Aqliy hujum.
2. Suhbat.
3. "Baliq skeleti".
4. "T" metodi.
5. Rolli o'yinlar.
6. Bahs-munozara.
7. Sinkveyn.
8. "Glossariy" metodi.
9. Idrok imkoniyatlari.
10. FSMU (Fikr, Sabab, Misol, Umumlashtirish).
11. Tanqidiy fikrlash.
12. Muzyorar
13. Hamkorlik
14. "Tushunchalar tahlili"
15. Bumerang ...

Buxoro davlat tibbiyot instituti akademik litseyi 1-kurs tabiiy va aniq fanlar yo'nalishida tahsil oluvchi o'quvchilar uchun tuzilgan ona tili fani II yarim yillik taqvimiy rejasining birinchi darsi **"Morfologiya. So'z turkumlari uslubiyati. Ot so'z turkumi"** mavzusini "Tushunchalar tahlili" hamda "Venn diagrammasi" metodi orqali yoritib bersak.

"TUSHUNCHALAR TAHLILI"

Tushunchalar	Sizningcha, bu tushuncha qanday ma'noni anglatadi?	Qo'shimcha ma'lumot
---------------------	---	----------------------------

¹ F.M.Kasimov. Dars jarayonida interfaol metodlardan foydalanish imkoniyatlari. International Conference on Developments in Education. Hosted from Sankt Petersburg, Russia: 2023. P.74-80.

Morfologiya	- – (yun. morphe – shakl, logos – fan, ta’limot degan ma’noni anglatadi) (tilshunoslikda) – 1) tilning morfologik qurilishi; 2) so‘z shakllari haqidagi ta’limot. Birinchi ma’nosida obyektни anglatasa, ikkinchi ma’nosida tilshunoslikning shu obyektни o‘rganuvchi bo‘limini bildiradi. U, shuningdek, 3ta katta guruhga bo‘linadi: 1) mustaqil so‘z turkumlari; 2) yordamchi so‘zlar; 3) oraliqdagi sozlar (alohida olingan so‘zlar).²	
So‘z turkumlari	– tildagi so‘zlarning ularda umumiy kategorial ma’noning (mas., otlarda predmetlik, fe’llarda harakat-holat), grammatik kategoriyalar yagona tizimining, o‘ziga xos so‘z o‘zgarish, shakl va so‘z yasaliş tiplarining, sintaktik vazifalar umumiyliğining mavjudligiga qarab ajratiladigan guruhlari (Ba’zi adabiyotlarda “so‘zlarning leksik-grammatik kategoriyalari” deb ham ataladi)³.	
Mustaqil so‘z turkumlari	– So‘zlarning lug‘aviy va grammatik ma’no jihatdan o‘xshashligiga ko‘ra ayrim leksik-grammatik guruhlarga ajratilishi so‘z turkumlari deyiladi. So‘zlarni turkumlarga ajratishda ularning grammatik ma’nolari bilan bir qatorda, lug‘aviy ma’nosi ham asosiy belgilardan hisoblanadi. Ham grammatik, ham leksik ma’nolarga ega bo‘lib, gapda mustaqil sintaktik bo‘lak sifatida ishtirok etadigan so‘zlar mustaqil so‘zlar deyiladi. Mustaqil so‘zlarga: ot, sifat,	

² O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi haqida. *O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashriyoti*. 1-jild. – Toshkent: 2000-yil.

³ O‘zbek tili grammatikasi. 2 jildli, 1jild. – Toshkent, 1975.

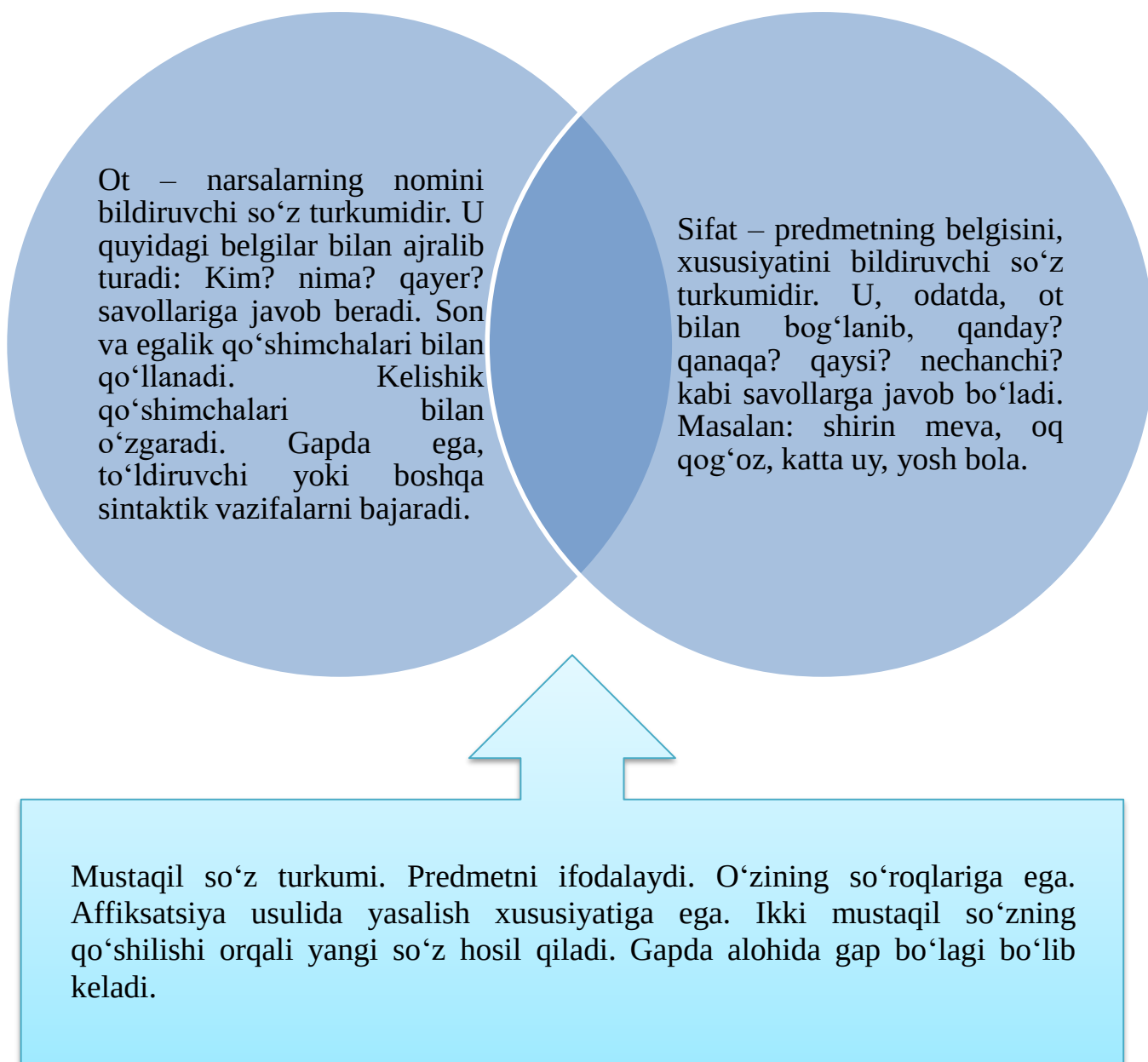
	son, olmosh, fe'l, ravish kiradi ⁴ .	
Yordamchi soʻzlar	– mustaqil gap boʻlagi vazifasida kela olmaydigan, yordamchi maʼno va funksiyada qoʻllanadigan <u>soʻzlar</u> . Bular gapda mustaqil boʻlak boʻlib keluvchi <u>soʻzlarni</u> bogʻlaydi yoki ularga grammatik (<u>sintaktik</u>) tavsif beradi (mas., <u>artikl</u>). <u>Oʻzbek tilida</u> vazifasiga koʻra, yordamchi soʻzlar 3 turga boʻlinadi: <u>koʻmakchi</u> ; <u>bogʻlovchi</u> ; <u>yukla ma</u> ⁵ .	
Oraliqdagi soʻzlar	Oraliqdagi soʻzlar (alohida olingan soʻzlar) deganda soʻz turkumlari orasida turadigan yoki muayyan bir nuqtaga toʻliq mansub boʻlmagan soʻzlar tushuniladi. Bu holat tilda turlicha talqin qilinishi mumkin, ammo oʻzbek tilida turli soʻzlar oraliq tarzda qaralishi mumkin: • Modal soʻzlar – gapga belgilangan munosabatni bildiradi, lekin mustaqil maʼnoga ega emas. Misollar: mumkin, balki, albatta, shubhasiz, darhaqiqat. • Undov soʻzlar – hissiyot, chaqiriq yoki hayratni ifodalaydi, lekin mustaqil soʻz turkumlariga kirmaydi. Misollar: oh, voy, ey, uff, hay-hay. • Taqlid soʻzlar – tovushlar, harakat yoki holatga taqlidni ifodalaydi. Misollar: gʻichir-gʻichir, shalop, gumbur, gʻuv-gʻuv.	

“VENN DIAGRAMMASI” – ikki yoki undan ortiq narsalarni, voqealarni, odamlar va tushunchalarni taqqoslash va farqlash uchun ishlatiladigan vositadir. Odatda, tilshunoslik va matematika kurslarida turli xillik va oʻxshashliklarni tashkil qilish uchun ishlatiladi. Ushbu soddalik grafik oʻquvchilarning ikkita narsaning bir vaqtning oʻzida turli xil va bir xil boʻlganligini tushunishlarini osonlashtiradi. “Venn diagrammasi” metodini barcha oʻquvchilar bir-biriga bogʻliq mavzularni tahlil qilish, solishtirish, taqqoslash va

⁴ Akmirzayeva Yulduz Xurramovna. Mustaqil soʻz turkumlarining oʻziga xos xususiyatlari. – “Zamonaviy dunyoda pedagogika va psixologiya” nomli ilmiy, masofaviy, onlayn konferensiya, 2022. 1(23). – 27-28-b.

⁵ Hozirgi oʻzbek adabiy tili, 1qism. – Toshkent, 1980.

mustahkamlashda foydalanishlari yaxshi samara beradi.

“Tanqidiy fikrlash” metodida oʻrtaga kunning asosiy mavzusi yoki muammosi qoʻyiladi. Undan oʻquvchi oʻz fikrini aytishi, oʻzgalarning fikrlarini tanqidiy idrok etishi, oʻz nuqtayi nazarini asoslab berish imkoniyatiga ega boʻlishi uchun foydalaniladi. Masalan: Mustaqil soʻz turkumlari va yordamchi soʻz turkumlari nima sababdan aynan shunday nomlar bilan yuritiladi? Morfolgiya boʻlimi haqida munosabatingiz va hk.

Interfaol taʼlim usulining bunday shakli oʻquvchilarda tinglash va muloqot koʻnikmalarini shakllantiradi, turlicha qarashlar va tushunchalar haqida malakasini rivojlantiradi, bahsli masalalarni muhokama qilish, tahliliy mushohada yuritish koʻnikmasi shakllanadi va fikrlash doi rasi kengayib boradi. Oʻz dunyoqarashini, nuqtayi nazarini, fikrini bayon etish mahorati tobora ortib boradi.

“Tanqidiy fikrlash” metodini tashkil etish usullari:

1. Bahs-munozara xususiyatiga ega boʻlgan muammo yoki topshiriq qoʻyiladi va

savollar oʻrtaga tashlanadi:

A. Nima deb oʻylaysiz?

B. Fikringiz qanday?

S. Sizningcha qanday? va hk

2. Oʻquvchiga fikrini bir joyga toʻplash uchun imkoniyatlar va fursat beriladi.

3. Oʻquvchi oʻz fikrini asoslaydi, shu oʻrinda uning javoblariga aniqlik kiritib olishi uchun quyidagi savollarni berish mumkin:

A. Nega shunday deb oʻylaysiz?

B. Nimalarga asoslanib bunday xulosaga keldingiz?

S. Qanday manbalardan foydalanasiz?

4. Muhokama qilinayotgan masalani va vaqtni hisobga olib, boshqa oʻquvchilarga fikr bildirishlari uchun imkon beriladi. Bunda quyidagicha savollar bilan murojaat qilinadi:

A. Kimda boshqacha fikr bor?

B. Aytilganni maʼqullaysizmi? Nima uchun?

5. Oʻquvchilar bilan birgalikda barcha bildirilgan xulosalar muhokama va tahlil qilinadi, bunda baholash mazmunidagi savollar oʻrtaga tashlanadi:

A. Sinfdoshlaringiz fikrini nima uchun maʼqullaysiz?

B. Sinfdoshingiz fikriga qarshi oʻz qarashingizni tasdiqlovchi asoslar keltira olasizmi?

6. Muhokama qilingan muammo hisobga olinib, masala oʻquvchilar bildirgan fikrlarning qabul qilinishi yoki qayta baholanishi bilan yakunlanadi, bunda quyidagi savollarni berish mumkin:

A. Sizningcha, kimning fikrini maqbul deb qabul qilish mumkin?

B. Yuzaga kelgan vaziyatdan qanday xulosa bilan chiqishni maʼqulroq deb oʻylaysiz?

“Tanqidiy fikrlash” usulini qoʻllash qoidalar:

1. Muhokama vaqtida oʻquvchilar berilgan topshiriq yoki muammo boʻyicha oʻz vazifalarini ado etishlari lozim.

2. Har bir bajarilgan ish yuzasidan baho berib borilishi hamda xato va kamchiliklar yozib borilishi kerak.

Ishtirokchilar va kuzatuvchilar jarayondagi holatlarni tahlil qilib chiqish va muhokama qilish imkoniyatiga ega boʻlishlari lozim. Bunda quyidagi savollar oʻrtaga tashlanadi:

A. Muhokama jarayonida qanday natijalarga erishildi?

B. Qanday muammolar tilga olindi, u oʻz yechimini topdimi?

S. Jarayon oʻzgartirilsa, natijalar qanday boʻladi? va hk

Xulosa qilib aytganda, oʻqitish jarayonida interfaol metodlarni qoʻllash oʻquvchilar oʻquv-biluv faoliyatini faollashtirishga yordam beradi va mavzularni oʻzlashtirish darajasining oshishiga olib keladi. Oʻquvchilarni guruhlariga boʻlib oʻqitishda ham interfaol metodlardan foydalanish orqali ularning oʻquv-biluv faoliyatini yuksaltirish va mustaqil fikrlay olish qobiliyatlarini rivojlantirib borish mumkin.

Bir soʻz bilan aytganda, taʼlim samaradorligi pedagogning yangi bilimlarni puxta

egallaganligi va zamon talabiga mos bilimni o'quvchiga yetkazib berishi bilan belgilanadi. Bunda nafaqat o'quvchi, balki o'qituvchi ham tinimsiz izlanishi, rivojlangan mamlakatlarning ta'lim tizimini doimiy kuzatib, kerakli ma'lumotlarni o'zlashtirib, o'quvchiga yetkaza olishi lozim.

Zamonaviy ta'limni tashkil etishga qo'yiladigan muhim talablardan biri ortiqcha ruhiy va jismoniy kuch sarf etmay, qisqa vaqt ichida yuksak kafolatli natijalarga erishishdir. Bu talabni amalga oshirishda interfaol metodlar ishonchli vosita bo'la oladi. Bugungi kunda mamlakatimizda o'quvchilarning o'quv va ijodiy faolliklarini oshiruvchi, ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini kafolatlovchi pedagogik texnologiyalarni qo'llashga doir katta tajriba to'plangan bo'lib, u tajriba asosini interfaol metodlar tashkil etmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Golish L.V., Fayzullayeva D.M. Pedagogik texnologiyalarni loyiha qilish va qayta tiklash: o'quv-uslubiy ta'minlash / Ta'limda innovatsion texnologiya seriyasi. – Toshkent, 2010. – 149 b.
2. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent: "O'qituvchi", 2004-yil. – 102 b.
3. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy qilish. – Toshkent: "Fan va texnologiya", 2008. – 130 b.
4. 4. Yo'ldoshev J., Usmanov S.A. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Iqtisod-moliya, 2009. – 652 b.
5. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi haqida". O'zbekiston milliy ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashriyoti. 1-jild. –Toshkent, 2000-yil.
6. O'zbek tili grammatikasi [2 jildli]. 1-jild. – Toshkent, 1975.
7. Akmirzayeva Y. X. Mustaqil so'z turkumlarining o'ziga xos xususiyatlari. "Zamonaviy dunyoda pedagogika va psixologiya" nomli ilmiy, masofaviy, onlayn konferensiya, 2023-yil. – 27-28 bet.
8. Hozirgi o'zbek adabiy tili. 1qism. – Toshkent, 1980.